

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskih
značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 168.

V Mariboru, sreda 8. decembra 1926.

Leto I.

Program SSJ v Sloveniji za oblastne samouprave.

IV.

O občem gospodarskem napredku.

Opiraje se na št. 2. zakona o ob-
lastnih samoupravah, ki navaja de-
lokrog teh samouprav, povdarja SSJ
posebno naslednje težnje:

a) Na obči proizvodni proces
ima proletariat omejen vpliv. V tem
pogledu so mu postavljene naravne
meje, ki jih ustvarja **neznanje**. Ta
izolacija proletariata pa nima slabih
posledic samo za proletariat sam,
temveč tudi za proizvodnjo, kateri
se te speče sile ne morejo primeniti
v prid! Zato boj neznanju! SSJ po-
sebeno povdarja stremjenja po ljud-
ski izobrazbi, katerim ima v prvi
vrsti služiti šolstvo. Šolstvo danes ne
ustreza potrebam časa, vsled česar
je potrebna preobnova. SSJ se za-
vzema za razširjanje obvezne šolske
dobe otrok in za odpravo vseh olaj-
šav glede šolskega obiska. Uvesti je
strokovno-nadaljevalni pouk, upo-
števajoč obrtno-industrijski in kme-
tijski tip prebivalstva, ki ima izpolni-
ti čas razširjene šolske dobe.
Kmetijska srednja šola naj se usta-
novi v vsaki oblasti, kmetijske šole
v vsakem srezu. Kjerkoli imajo ob-
čine primerno zemljiško posest, naj
bi se obrazovalo vzorno gospodar-
stvo s strokovno šolo za kmetijski
naraščaj. Vplivati in omogočiti to,
da si občine tako posest pridobe ali
potom nakupov, ali potom agrarne
reformne, ali od države. Enako paž-
njo je v obrtno-industrijskih krajih
posvečati obrtnemu šolstvu.

Gospodarska država se je pri nas
popolnoma polastila vsega šolstva,
od katerega zahteva, da služi ozko
njim ciljem. Vpliv drugih činite-
ljev, predvsem staršev samih, je po-
tisnjen popolnoma v stran. Ustvarja
se šablonska enotnost šole v vsej
državi, pozabljajoč, da sta gospo-
darstvo in izobrazba v tesni medse-
bojni zvezi, da daje stopnja gospo-
darskega razvoja vsakega kraja pe-
čat ljudski izobrazbi in nasprotno.
Šoli je pustiti možnost, da razvije
svoje sile, da stoji v ravni črti s
splošnim gospodarskim napredkom
posameznih krajev in ne nad njim,
še manj pa pod njim. Vsled tega se
od šole ne sme zadrževati vpliv ini-
ciative lokalnih činiteljev, ki stoje v
neposredni vezi z gospodarstvom in
napredkom svojega kraja. Boj za
demokratizacijo šolstva se mora
prinesiti tudi v samouprave in je na-
loga SSJ, da ga oživi in vodi.

Načelo demokratičnosti pri šol-
stvu pa postavlja kot posledico na-
čelo narodnostne avtonomije šolstva,
kateremu načelu se SSJ, zavedajoč
se dolžnosti napram narodnim manj-
šnam, brezpogojno priznava.

b) Razvoj celokupne proizvodnje
zahteva cenilnih pogonskih sil. Zato
je nujno stremjenje po popolni elek-
trifikaciji ozemlja. Ta naj se stop-
njema in po načrtu izvede s pomočjo
elektrifikacijskih zadrug, v katerih
naj bi se udeleževale vse samo-
upravne korporacije. V teh udruže-
njih naj bi se kapitalu demokratične
zajednice pridružil privatni kapital,
kjer naj bi služil v občo korist ce-
lotne zajednice.

c) Z odpravo naravnega gospo-
darstva tako v obrtno-industrijski
kakor v poljedelski proizvodnji nastane
skrb za trg. Ustvarjati bo možno-

sti rednega neoviranega dotoka ali
odtoka blagu. V to svrhu je skrbeti
za ustvarjanje, ohranitev in popolni-
tev dobrih prometnih vezi. V prvi
vrsti je povdarjati potrebo dobrih
cest (mostov) v vse prometne cen-
tre ter uvedbo rednega tovarnega in
osebnega avtomobilskega prometa.
Stremeti je za napravo lokalnih par-
nih in električnih prog, kjer to za-
hteva interes gospodarstva. Ravno-
tako je važna naprava vzpenjač, ki
naj otvori proizvodnjo naša gozdna
bogastva. Sodelovanje za spojitve
slovenskih oblasti z morjem.

d) V čim tesnejši vezi stoje sa-
mouprave z na kapitalistični pod-
lagi urejenim gospodarstvom, tem v
ožji stik prihajajo s kapitalom.
Skrb, da se tekoče obratni kapital
na danem gospodarskem ozemlju
ohrani, da se uredi njega redni do-
tok in odtok, bode važna naloga
samouprav. Na ureditev denarni-
štva na zadrugi podlagi mora sa-
mouprava imeti svoj vpliv. Razviti
bo hranilne in kreditne zavode ter
ustanoviti privilegirano oblastno sa-
moupravno banko.

Važna panoga, ki jo bo popol-
noma prevesti v samoupravne roke
in v vezi s srezskimi in občinskimi
samoupravami izpopolniti v sistem,
je zavarovanje. To je danes ali v
roki privatnega kapitala, ki vzdr-
žuje zavode zaradi pridobivanja
ogromnih dobičkov za sebe, ali pa v
roki države, ki ga z birokratizira-
njem ubija. Zavarovanje ima slu-
žiti blaginji ljudske zajednice, zato
je nujno, da se iz rok tako kapita-
lizma kakor birokratizma osvobodi
ter izroči v upravo demokratični
zajednici.

V.

O obrtno-industrijski proizvodnji.

Po smotrenem načrtu je pospe-
ševati ustanovitev industrijskih pa-
nog, opiraje se na princip domo-
rodnosti, v kolikor je to v skladu s
splošnimi interesi cele države. Pri
tem je povdariti princip zadrugne
proizvodnje. V privatno-kapitalistični
industriji pa je podpirati stremjenja
po organični združitvi na bazi obrt-
nih in strokovnih zvez. Uvesti sku-
pinsko delitev dela ter stremeti za
normaliziranjem proizvodnje.

VI.

O zemljiški proizvodnji.

Zahteve se v glavnem krijejo s
točkami strankinega agrarnega pro-
grama, sprejetega na strankinem
pokrajinskem kongresu v decembru
1925 v Celju.

Poleg že navedenih teženj je
stremeti za vsestranskim tehničnim
napredkom kmečkega poljedelstva.

a) V svrhu povečanja intenziv-
nosti zemljiške proizvodnje jo je
treba racionalizirati. Poleg sploš-
nega dvigovanja duševnega nivoja
kmečkega prebivalstva je priti kme-
tu s strokovnim nasvetom na po-
moč. Oblastna samouprava mora
skrbeti za strokovne potovalne učitelje,
za strokovne referente, za
poskusne zavode, zimske tečaje,
poljedelske knjižnice, poljedelske
razstave, kakor tudi za postavitev
vzorčnih posestev. Veliko važnosti je
polagati na poljedelske svete, ki naj
bi bili stalni posvetovalni organ
oblastne samouprave in tvorili proti-

utež, da se prepreči birokratizacija
samouprav.

b) Izvedba melioracij in regula-
cij mora dati agrarni proizvodnji no-
vih zemljišč. Važen moment je, da
se v tem pogledu ne prepušča vse
naloge državi, temveč da se pri pri-
dobivanju kreditov ustvari sodelo-
vanje oblastnih, srezskih in občinskih
samouprav, pa tudi privatni-
kov. Stremeti je posebno z ozirom
na poslednje, za pridobitvijo zaka-
nitega pooblastila za prisilno izved-
bo. Zadnje vremenske katastrofe
stavijo oblastne samouprave poseb-
no pred nujne naloge glede ureditve
hudournikov in rek, ki jih bo
mogoče izvesti le, ako se pritegne
vse navedene činitelje, kar nikakor
ne pojde brez primenitve prisilnih
sredstev.

c) Prisilna sredstva mora upo-
rabljati samouprava tudi pri izda-
janju predpisov glede sekanja goz-
dov, ozir. pogozdovanja, glede go-
jitve vrst plemenske živine, glede
gojitve poljedelskih kultur, uporabe
semenja, umetnih gnojil itd. Isto
velja glede uničevanja poljedelskih
škodljivcev, rastlinskih in živalskih.

Oblastna samouprava si mora
izvojevati pravico, da zemljišča, ki
jih posestniki ne obdelujejo, prisil-
nim potom prevzame ali sama v ob-
delovanje, ali pa se predajo ali ob-
činam ali zemljiškim produktivnim
zajednicam.

d) Važna je politika cen za po-
ljedelske produkte. Ako se pomaga
poljedelcu z enostavnim zvišava-
njem cen poljedelskih produktov,
bo s tem udarjeno prebivalstvo
obrotno-industrijskih krajev, v prvi
vrsti zopet proletariat. Zato je po
možnosti zvišati produktivnost zem-
ljiške proizvodnje in stvoriti možnost
lahke oddaje nadprodukcije. Vsled
tega je izločiti izkoriščanje zemlji-
ške proizvodnje po trgovskem kapita-
lu, ki se je kot parazit vrnil med
agrarnega producenta in med kon-
zumenta. Važna je v tem pogledu
izgradnja kmetijskega zadrugarstva
ter vezanje tega z mestnimi kon-
zumnimi zadrugami. Samouprava
naj teži, da bo s stališča producen-
ta in konzumenta vplivala pri regula-
ciji državne carinske uvozne in iz-
vozne politike kakor tudi stremela
za državnim nadzorom glede odda-
je živilskih produktov zaradi pre-
prečitve špekulacije.

e) Posebno pažnjo bo posvečati
zadolženju zemljišč. Samouprava
mora paziti, da z dobro produktiv-

no politiko varuje zemljo od
prezadolžitve vsled nezadostne pro-
duktivnosti, kakor tudi da blaži
glad ubogih po zemlji, ki ima za po-
sledico preplačevanje posestev nad
vrednostjo njihovega donosa. Bla-
žilno bo vplivala samouprava, ako
bo potom svojih denarnih zavodov
skrbela za cenene agrarne kredite.
Pri tem bo dajati prednost produk-
tivnim kreditom, t. j. skrbeti pred
vsem za melioracijske hipoteke.

f) V vezi s prednjim vprašanjem
je tudi vprašanje obdavčenja. Za
socializem bo rešeno vprašanje dav-
kov, kadar bo vse bogastvo prešlo
v roke ljudske zajednice; takrat bo
večina današnjih davkov postala ne-
potrebna, ker jih bo nadomestil oni
del, ki se danes kot nadprodukcija
stekla v roke kapitalista in se pro-
dukciji nazaj ne vrača. Do tega pa
je še daleč. Zato je pri iskanju dav-
čnih virov za sedaj postaviti načelo,
da davek ne sme zadevati dela, t. j.
mezd, temveč samo presežek me-
zde, t. j. nadvrednost.

V vezi z vprašanjem zemljiške-
ga obdavčenja je obravnavati tudi
vprašanje dajatev cerkveni posesti,
ozir. cerkvenim organom, bodisi v
naturi, bodisi v denarju ali v delu
(bira, stelja, gnoj, drva, tlaka...).

To so ostanki iz podložnostnega
razmerja državnofevdalne dobe, ki
po večini danes nimajo več zakoni-
te veljave in ki jih samo še ne-
vednost vzdržuje. Trajen pouk med
ljudstvom, ker gre samo za ne-
vednost, a stremjenje za odpravo,
kjer imajo ti ostanki še zakonito
obliko, bodi stremjenje SSJ.

g) Samouprava mora težiti tudi,
da dobi regulativen vpliv pri prodaji
zemlje. Težiti je, da se onemogoči
zemljiška špekulacija. Stremeti je,
da dobi vpliv na zemljiške cene, da
si zagotovi zase, ozir. za srezke in
občinske samouprave predkupno
pravico za vso prisilnim potom pro-
danjo zemljo. S primerno politiko
cen bo utegnili omejevati lakoto
ubogih po zemlji, s čemur se bo
sprečevalo kmečko suženjstvo
dolgov.

h) Brezobzirni boj je napovedati
obstoječi cerkveni posesti, ki je
ostanek fevdalne posesti. Fidejko-
misi so v ustavi vsaj de iure že od-
pravljene. Cerkevna posest nosi iz-
razit značaj fevdalne fidejkomisne
posesti, ki jo je odpraviti in staviti
pod udar agrarne reforme, ki naj jo
prevede v lastnino ljudske zajednice.

(Konec sledi.)

Delavstvo nastopi enotno!

Prvič po sedmih letih bratomor-
nega boja med delavstvom v Slo-
veniji, se je posrečilo doseči za vo-
litve skupen nastop. Na konferenci
pokrajinskega načelstva je dala naša
stranka iniciativo za to. Največ
odziva je našla želja po skupnem
nastopu vseh socialističnih grup
med širokimi plastmi delavstva sa-
mega in nedeljske konference, ki
so se vršile na Koroškem in Štajer-
skem, so rodile popoln uspeh. Na
Koroškem je dosežen popoln spo-
razum med Bernotovo grupo in našo
stranko. V srezih mariborski
desni in levi breg nastopi socialisti-
čno delavstvo z eno listo. V Mari-
boru samem nastopi socialistično
delavstvo združeno. V Celju in v
celjskem srezu so ostala kandidata-
na mesta za Bernotovo grupo neza-
sedena, ki jih skoro sigurno izpolni

po svoji seji, ki se vrši v sredo v
Celju. V Ptujcu so postavljeni kan-
didati naše stranke. V slovenigra-
škem srezu bodo morali slediti Ber-
notovi pristaši vzgledu svojih koro-
ških in celjskih sodrugov.

V Ljubljani sami in v ljubljanski
oblasti je že dosežen sporazum med
našo stranko in grupo »Zedinjenje«,
vrše se pa še pogajanja z ostalimi
grupami, ki bodo skoro gotovo ro-
dila uspeh. Tako je pričakovati, da
nastopi socialistično delavstvo tudi
na Kranjskem in v Ljubljani z eno
listo. Poteptani in propadli bodo vsi,
ki se enotnega nastopa izogibajo ali
ga skušajo ovirati.

Sedaj pa na delo za zmago zdru-
žene socialistične liste. Ponesite
vest o skupnem nastopu vsega de-
lavstva v tovarne in delavnice in de-
lajte za volilno zmago.

Italija in Albanija.

Italijanska vlada je usilila Albaniji svojo »zavezniško« pogodbo, ki pomenja v stvari ne samo gospodarsko, marveč tudi politično zaslužjenje albanskega ljudstva pod italijanskim imperializmom.

Gospodarsko je bil italijanski kapitalizem v Albaniji že prej močno usidran. Italijanskim kapitalistom je šlo v Albaniji za petrolejske vrelce in za šume. In ne samo italijanskim, tudi angleškim kapitalistom so se cedile sline po albanskem petroleju. Italijanski vladi pa je šlo zato, da pridobi za italijansko imperialistično ekspanzijo na Balkanu obširnejši teritorij, ki naj premakne njeno državno linijo do Marice in Bregalnice. Italija tišči že nekaj let na Balkan kot kozel na vrt in je v to svrhu tirjala zase i Zadar i Reko. Toda to so geografsko le majhne, skoro brezpomembne oaze. Albanija je pa precejšen teritorij sredi Balkana, odkoder bo lažje s pomočjo samega albanskega ljudstva delati za »mir« na vulkaničnem slovanskem polotoku.

Tudi je Italija že prej sklenila zelo pristržno zavezniško pogodbo z Jugoslavijo, kar jo pa ni nič motilo pri sklepanju posebne pogodbe z Albanijo, preko jugoslovanske države, še več, v direktnem antagonizmu z interesi Jugoslavije in Balkana sploh.

In sedaj je završalo po jugoslovanskem patriotskem časopisu in Ninčič — mučenik —, ki je doživel vzlic njegovim izredno velikim simpatijam za Mussolinija in za fašistovsko Italijo, to grdo diplomatsko blamažo, ne ve več, ali žugati, ali se spet klanjati pred velikim vitevom Matteottijeve smrti.

Ni, kajpak, prijetno, izvedeti, da prijatelj ni bil prijatelj in da je zavezništvo temeljilo na pristni diplomatski hinavščini in da je bila Ninčičeva uslužnost Mussolinijevi Italiji ne samo nečastna, marveč tudi nekoristna.

Ali običaj v tem lažnjivem kapitalistično diplomatskem in zlasti v

italijansko balkanskem oficijelnem svetu je, da po možnosti eden drugega temeljito prevarijo in da se bo koncem konca vsa stvar vendar razvila tako, kakor bodo posamezne vlade hotele in ne kakor je to utrjeno v medsebojnih pisanih in podpisanih pogodbah. Zato nismo dosti dali na svoječasno jugoslovansko-italijansko zavezniško pogodbo in ne damo dosti niti na sedanjo italijansko-albansko.

Če bo italijanski kapitalizem in italijanska finančna moč res tako velika, da se bo lahko placirala tudi izven italijanskih meja, ne bo mogoče to kapitalistično ekspanzijo nikakor zaustaviti niti na Balkanu niti drugod, če se pa Italija pri vsem le igra na »imperializem«, potem ji ne morejo prav nič koristiti njene diplomatske spletke in njene še take ali také pogodbe.

Zato ne delimo socialisti prav nič strahu z našim patriotskim svetom in se nam zdi oficijelno ogroženje vladnih krogov močno neumestno. Ko bo nanese priložnost, bo najbrže tudi naša diplomacija servirala italijanski nekaj podobnega — in tako dalje, kakor se take stvari spodobi za ta kulturni in razviti buržuazni svet.

Pravi mir na Balkanu in na svetu bo napravil proletarijat, bo ustvaril socializem.

Proračun dunajske občine.

Največja socialistična občina je Dunaj. Omenili smo že ponovno, da so obrnjene oči socialistov celega sveta danes na upravo dunajske občine, ki tvori posrečen eksperiment onega po čemur se naj socialistična občina razlikuje od kapitalistične. Toda ne samo socialisti ampak tudi kapitalisti gledajo s strahom, kako se teorija spreminja v prakso. Kljub najneugodnejšim razmeram, ki jih je vstvarila kapitalistična petletna vojna, se je dunajskim sodrugom posrečilo v kratki dobi par let, Dunaj sanirati zlasti na socialnem polju. V soboto je bil objavljen dunajski proračun za prihodnje leto, ki je zopet nov

dokaz silnega razvoja kljub veliki gospodarski krizi. Proračun izkazuje kolosalno vsoto na potrebnosti 481.565.270 šilingov, ter kritje 414.188.360 dohodkov. Primanjkljaj: 67 milijonov šilingov se pokrije iz blagajniških ostankov. V našem denarju znaša ta proračun preko treh milijard dinarjev! Redna potrebnost znaša okoli 273 milijonov in za investicije je namenjeno skoraj toliko t. j. 208 milijonov šilingov in od te vsote zopet za gradbo stanovanj: 118 milijonov ali 944 milijonov dinarjev, s čemer bode v bodočem letu zopet zgrajenih okroglo 10.000 novih stanovanj. Z ostankom se bode zgradilo mnogo novih kopališč, otroških vrtcev, javnih parkov, okrevališč in mnogo drugih naprav katerih tukaj radi premajhnega prostora ni mogoče navajati. Tako se utrjuje mogočna rdeča trdnjava, katere ne more več noben sovražnik premagati, ker stranka, kateri solnce ne zahaja, pridobiva od dne do dne več zaupanja kljub breznju sicer še silno močnega kapitala. Sodrug Breitner, ki vodi finančne posle mestne občine je ob enem silno čislana in sovražena osebnost. Njega se napada in roti ter ob enem prosi, da naj za božjo voljo davke zniža, pa naj raje posojilo najame. Toda on je trden kot skala in se smeje kapitalistom. On pravi: če bi mi kapitalistom ugodili, tedaj ne bi imelo smisla, zakaj smo se borili za mestno občino. Občinske davščine so po večini osredotočene na luksuz in so progresivne. Neki uradnik plača n. pr.: stanovanjsko gradbenega davka mesečno celih 90 grošev, med tem plača istega davka g. Rotschild 55.000 šilingov. Neka banka pa 250.000 letno.

O tem dunajskem davku se bomo obširneje bavili v eni prihodnjih števil našega lista, da bodo naši sodruzi imeli pojma in se ne bodo bali, da morda le ti preklicani rdečkarji na vse zadnje ne vlečejo ubogim kapitalistom kožo čez ušesa.

Volitve na Danskem.

»Jutro« ima peklensko veselje če more le kje udariti po socialistih. Vse svoje inozemske vesti iz Italije, Rumunije, Nemčije in drugod jemlje po večini iz dunajske socialistične »Arbeiter-Zeitung«, spremeni jih le v toliko, da jim da drugo tendenco, ki je nasprotna socialističnemu gibanju. Tako je n. pr. za časa štrajka angleških rudarjev konsekvantno jemalo poročila o položaju v rudnikih iz našega dunajskega glasila, le na koncu je potem spremenilo razpoloženje za delavstvo v razpoloženje za angleške kapitaliste. Tako je tudi z volitvami na Danskem. Tam gori je vladala socialistična stranka v zvezi z radikalno stranko že skoro 20 let. Položaj v parlamentu je bil vedno tak, da ni bilo mogoče sestaviti niti samome-

ščanske, niti samosocialistične vlade. In socialistična stranka je bila primorana, kot najmočnejša stranka v državi prevzeti državne vaje v svoje roke in se nasloniti na napredno meščansko krilo. Ko je pa skušala izvajati konsenkvantno socialistično davčno politiko, so se ji izneverili tudi nekateri meščanski levičarji, nastala je kriza in nove volitve so se vršile minuli teden. Socialistična stranka je dobila 497.471 glasov (30.000 več kot leta 1924.), radikali 150.916 (166.000 manj), kmečka stranka 378.369, konservativa 280.479, komunisti 5.612 (preje 6.216). Vsled volilne geometrije ni pa nazadovanja radikalov je ostala vlada za dva poslance v manjšini in »Jutro« poskuša od veselja in trdi, da je konec socialistične vlade povzročil poraz socialistov, dasi dobro ve, da so socialisti še napredovali in pridobili novih 30.000 volilcev. V takih vprašanjih pride vsa konservativnost naših »demokratov« do izraza.

Socialistična vlada na Finskem.

Finska socialdemokratska stranka je sklenila sodelovati v novi finski vladi. Položaj je tam prilično isti, kot je bil na Danskem. Kapitalisti ne morejo vladati niti brez delavcev niti proti delavcem. Socialistična stranka je najmočnejša v državi.

Kako se vršijo volitve v oblastne skupščine.

Zakon o oblastni in srezki samoupravi z dne 26. aprila 1922 določa sestavo, delokrog in pravice novih samoupravnih teles. Organa oblastne samouprave sta oblastna skupščina in oblastni odbor.

V državi imamo 33 oblasti. Slovenija je, kakor znano, razdeljena na ljubljansko in mariborsko oblast. Pri nas bomo torej imeli dve oblastni skupščini in dva oblastna odbora: v Ljubljani in v Mariboru.

Oblastne skupščine se volijo po splošni enaki tajni volilni pravici s proporcem na dobo štirih let. Vsak politični srez je volilni okraj za sebe in ima na vsakih 10.000 prebivalcev po enega poslanca. Višek preko 5000 daje pravo na še enega poslanca. Mesta, ki štejejo več kakor 5000 prebivalcev (pri nas torej Ljubljana, Maribor in Celje) tvorijo posebne volilne okraje. Število poslancev za vsak volilni okraj določi pred vsakimi volitvami upravno sodišče (za mariborsko in ljubljansko oblast je kompetentno upravno sodišče v Celju). Volitve se vršijo na podlagi skupščinskih volilnih imenikov. Kdor ima volilno pravico za Narod. skupščino, jo ima tudi za oblastno skupščino. Za kandidate veljajo isti pogoji, kakor za poslance, s to omejit-

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

Od junaškega dela naših sodrugov nisem videla ničesar. Slišala sem eksplozije njihovih min in bomb, videla sem dim njihovih požigov. In to je bilo vse. Vsekakor sem videla naskok balona naših sodrugov na trdnjavo. Bilo je na drugi dan. Trije uporni polki so bili v trdnjavi do zadnjega moža uničeni. Trdnjave so bile prenapolnjene plačancev, veter je pihal prav in naš balon se je dvignil raz enega mestnih državnih poslopj.

Takrat, ko je zapustil Biedenbach Glen Ellen, se mu je posrečila iznajdba izredno učinkovite eksplozivne snovi. Imenoval jo je »ekspedit«, Rabila se je kot orožje za balone. Bili so to le v naglici in neokretno izgotovljeni baloni z vročim zrakom, ali naredili so svojo dolžnost. Gledala sem jih s strehe nekega uradnega poslopja. Prvi balon je pogrešil trdnjavo popolnoma in izginil na deželo. Ali pozneje smo zvedeli o njem več. V njem sta bila Burton in O'Sullivan. Pri spustu sta letela čez železniško progo in ravno čez vojaški transportni vlak, ki je drvel s polno paro v Chicago. Vrgla sta ves »ekspedit« na lokomotivo. Vsled nastale škode je bila proga nekaj dni nerabna. In kar je bilo pri tem najlepše, se je balon, ker se je znebil teže, dvignil v zrak in se vsedel šele šest milj daleč v stran. Tako sta se oba junaka rešila.

Drugi balon je odpovedal. Njegov let je bil

počasen in bil je preluknjan od krogel, predno je dosegel trdnjavo. V njem sta bila Herford in Kvinnes. Bila sta raztrgana na kose. Biedenbach je obupaval — vse to smo pozneje zvedeli — in se dvignil sam s tretjim balonom. Tudi ta balon je letel počasi, imel je pa srečo. Plačancem se ni posrečilo ga zadeti. Še sedaj vidim jasno, kakor takrat, kako je letela po zraku napihnjena vreča in pod njo visi majhen košček — človek. Trdnjave nisem mogla videti, ali drugi, ki so bili tudi na strehi, so mi povedali, da plava balon ravno čez trdnjavo. Padec spuščene »ekspedita« nisem mogla videti. Videla sem pa, kako je balon naskočil na kose in zračni potres je uničil drugega, ki pa je padel v drugo trdnjavo. Boljše si niti misliti ni moglo. Vsekakor sta morala oba sodruga žrtvovati svoje življenje.

Ali vrnimo se k ljudstvu brezdn! Moje izkušnje z njim so bile omejene. Divjalo je in morilo in uničevalo vse v lastnem mestu in bilo uničeno. Ali niti enkrat se mu ni posrečilo doseči mesta oligarhije na zapadni strani. Oligarhi so se dobro zavarovali. Četudi se je uničevalo v srcu mesta, oni in njih žene in otroci so bili brez nevarnosti. Povedalo se mi je, da so se v tistih strašnih dneh njih otroci igrali v parkih in da so najraje v igri posnemali teptanje njih staršev po proletarijatu.

Plačancem ni bilo lahko obračunati z ljudstvom brezdn in istočasno se boriti s sodrugi.

Chicago je ostalo zvesto svoji tradiciji in četudi je bila ena generacija revolucionarjev uničena, je stala nasprotnike malone ista cena. »Železna peta« ni seve priobčevala nobenih števil, ali po neki zelo previdni cenitvi je bilo — minimalno rečeno — stotidesettisoč plačancev pobitih. Ali sodrugi niso imeli nobene koristi. Mesto da bi vsa dežela šla z revolucionarni roko v roki, so ostali sami in vsa moč oligarhije bi se vsula, ako bi bilo potrebno, na nje. In to se je tudi zgodilo. Vsako uro, dan na dan, so šli vojaški transporti s stotisoči plačancev v Chicago.

Silno mnogo je bilo ljudstva brezdn! Od klanja utrjenih, so plačanci začeli goniti ljudi, kakor zverino, tako da jih poženejo v Michigan-sko jezero. V začetku te gonje sva srečala Garthwaita in mladega častnika. Ta gonja se je izjalovila vsled sijajnega dela sodrugov. Mesto velike črede, ki so jo mislili skupaj zgnati, so plačanci podili samo štiridesettisoč teh nesrečnikov v jezero. Tu in tam, ko so imeli drhal v rokah in jo podili proti jezeru, so sodrugi naskočili plačance in ljudstvo je zbežalo skozi luknje, ki so nastale v obdajajoči jo mreži.

Garthwaite in jaz sva videla tak primer kratko po najinem srečanju z mladim častnikom. Drhali, h kateri sva midva spadala in ki je bila potisnjena nazaj, je bil beg na jug in izhod od močnih čet zaprt. Vojaki so jo držali na zapadu nazaj. Edini izhod je bil k severu. Z ognjem iz strojnice, repetirk iz vzhoda, juga in zapada se je gnalo ljudstvo prepada tja proti jezeru. Ali je ljudstvo slutilo, da se ga žene k jezeru ali je bil le slep pobeg pred strašnim dogodkom, ne vem.

(Dalje prihodnjaj.)

vijo, da morajo, računajoč do dne razpisa volitev, že najmanj tri leta biti nastanjeni v oblasti. Pač pa imajo državni uradniki, izvenšči politične, finančne, šumarske in uradnike agrarne reforme ter sodnike, pasivno volilno pravico. Vlaganje kandidatnih list se vrši podobno kakor pri skupščinskih volitvah, ravno tako volitev sama (s kuglicami). Podobno po d' Hontovem sistemu se izračuna tudi volilni rezultat z eno važno spremembo: pri volitvah v Narodno skupščino prihajajo liste, ki niso dobile količnika, le v izjemoma velikih okrožjih v pošte, pri volitvah v oblastno skupščino se upošteva tudi lista, ki je dobila dve tretjini količnika.

V smislu zakona bo ljubljanska oblast štela za oblastne volitve 14 volilnih okrajev, mariborska pa 16 (14 srezov in 2 mesti). Mariborska skupščina bo štela 63 poslancev, ljubljanska pa 53 poslancev. Največ poslancev dobila ptujski in ljubljanski srez (po 7), najmanj pa kastavski (1), ki, kakor znano, spada v tem pogledu pod ljubljansko oblast. — Ljubljana sama bo imela 5 poslancev, Maribor 3 in Celje 1. Od posameznih srezov dobijo v ljubljanski oblasti Brežice 3, Črnomelj 2, Kamnik 3, Kočevje 4, Kranj 5, Krško 5, Laško 3, Litija 4, Logatec 3, Ljubljana okolica 7, Novo mesto 5, Radovljica 3, Kastav 1; v mariborski oblasti Celje 5, Dolnja Lendava 4, Gor. grad 2, Konjice 2, Ljutomer 3, Maribor desni breg 5, Maribor levi breg 5, Murska Sobota 5, Prelog 5, Prevalje 3, Ptuj 7, Slovenjgradec 3, Šmarje 5 in Čukovec 5.

Oblastna skupščina izvoli oblastni odbor in sicer ne samo iz vrst oblastnih poslancev, temveč tudi druge. Izvzeti pa so vsi državni in samoupravni uradniki. Članov ima oblastni odbor najmanj 5, a največ 8. Predseduje mu predsednik, izvoljen iz same oblastne skupščine.

Sestanek skupščine skliče kralj s posebnim ukazom najmanj enkrat na leto, redovito na dan 5. novembra. Skupščina mora zborovati, dokler ne odobri budžeta. Oblastni odbor posluša seveda stalno ter ima svoje urade, kakor nekdanji deželni odbori.

Ni vse zlato, kar se kuje,
ni vse dobro, kar je tuje,
da je dobra »BUDDHA« mešanica,
v Jugoslaviji že znana je resnica.

Kupite Imam

nogavice s žigom in znakom
(rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par
traja kakor štirje pari drugih,
Dobivajo se v prodajalnah,
Nogavice brez žiga »ključ«
ponarejene. 99-5 W

Noe:

Sodrug Miklavž. *)

Adela joka in njene velike modre oči so polne srebrnih biserov in bele roke se-gajo do lice in otrajajo solze.

»Ah, oče, tako rada ga imam in brez njega mi ni življenja. Vse noči preplakam, vsaki prtiček je napit mojih solza. Oče, oče, ljubim ga!«

Oče pa hodi s širokimi koraki po sobi in pipa se potresa vsa zadovoljna.

»Pa se vzemita!«

Adela zajoče še bolj.

»Kako naj se vzameva? Danes je Miklavžev večer in nimam ničesar, kar bi mu dal. Kako naj se vzameva? Jaz nimam ničesar on le svoje roke, ali naj na slami spiva?«

»Tu imaš moj blagoslov, Adela, več ti ne morem dati. Kje naj vzamem, kako naj ti dam doto? Delavec, kot sem bil, kje naj si kaj prihranim? Bodi vendar pametna!«

In čimdalje širši so očetovi koraki, debele megle se vlačijo za njim.

In Adela omahne na stol in krčevit je njen jok.

»Ivan — tako je dober. Vse bi mi dal in že tri leta se ljubiva, tri leta, oče. In vse najine želje naj ostanejo le sanje? Vsi sladki večeri naj zbeže v noč in naj se ne

*) Ta članek je bil namenjen za sobotno številko. Dospel nam je pa prepozno, vsled tega ga priobčujemo danes.

Dnevne novice.

Delo za naš list. Na vseh shodih, ki jih je doslej priredila naša stranka za pridobivanje članov in naročnikov, smo dobili lepo število naročnikov za »Del. Politiko« in tudi k stranki se je priglasilo mnogo novih borcev. To delo hočemo sedaj v volilnem boju nadaljevati. Na vsakem shodu, ki se bo vršil, bodo govorniki opozarjali na važnost socialističnega tiska. Zaupniki bodo pa izvršili vse podrobno delo in bodo zlasti kontrolirali naše naročnike, ki so pozabili na svojo socialistično dolžnost, da plačujejo sproti naročnino. Ne zamudite tedaj nobene prilike, kjer se delavci shajajo, in pridobivajte novih naročnikov. Ne zahajajte v gostilne, ki nimajo naših listov. Svoji k svojim!

Konkurs Tekstilije v Ljubljani. Te dni je prišla v konkurs tvornica Tekstilije. V upravnem odboru je sedel tudi ljubljanski veliki župan dr. Baltič, ki pa je pred otvoritvijo konkurza izstopil. Značilno je to. Tudi pri Slavenski banki je bilo tako, da so odlični demokrati in njih časopisje krili s svojim imenom slabo gospodarstvo pri njej in s tem zapeljali javnost v mnenje, da je podjetje solidno. O Slavenski banki piše Radičev »Dom« celo, da sta dobivali s Pribičevičevo vednostjo demokratska in radikalna stranka po 7% čistega dobička za svoji stranki in časopisje, kar je utegnulo znašati nekaj let do dva milijona dinarjev. Seveda, če se tako gospodari in če se daje denar časopisju za propagando za slabe stvari, potem se mora polagoma omajati vsako zaupanje.

Dobavitelji premoga se opozarjajo na razglas o ofertalni licitaciji za dobavo premoga Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 110 z dne 30. nov. 1926.

Neenavdno izzivanje. Jugoslovanskega vladnega kurirja, ki se je vozil z Reke v Zader z zapečateno državno pošto, so italijanske obmejne oblasti ustavile, mu odvzele državno pošto, strgale državne pečate in pregledale tajne dokumente, ki bi jih moral kurir izročiti našemu konzularnemu zastopniku v Zadru. Tako postopanje predstavlja nedvomno grobo kršenje mednarodnih običajev in spleta nov lovorjev venec italijanskim fašistovskim oblastvom. Tudi ta incident, ki utegne roditi še prav neprijetne posledice, je zgovoren dokaz italijanske miroljubnosti in prijateljskih fašistovskih občutkov do zavezniške Jugoslavije.

Za diktaturo šefov naših političnih strank se je izjavil dr. Korošec, češ, da vidi samo v tem možnost ozdravitve naših notranjih prilik in resnega dela preko sedanjega nesposobnega parlamenta. Dr. Korošec ni povedal, na katere šefe strank misli. Da je mislil tudi nase, vemo, ali je pa nadalje mislil tudi na Pašiča ali Uzunovića, odnosno na Davidovića ali Pribičeviča, na Radića ali na Nikića — o tem še nič ne

vrnejo še lepši? Oče, oče! Glej, prvič me je poljubil na plesu. Tako se je privil k meni, lahno, kakor da veter poljubi cvet in dejal mi je: Rad te imam! In sedaj naj jaz ostanem dekle in on naj gre po svetu sam, brez mene? Ne, ne, oče! Rajši zbežim v mrak in se ne vrnem več v luč domače hiše. Rada ga imam! In takrat, ko je prišel sem, kako si ga prijazno trepljal, oče. »Dober mož boš!« si rekel, »in srečna bodeta. Veš, tudi ona ni kar tako. Sama iskra je in pridnost, le vzemita se, da naš rod ne ugasne, kakor pojemajoča lešcherba.« In on je stopil k meni, vidiš, tu na lice me je poljubil in še na oči in na usta. Oče, ti pa si skakal, kakor otrok in pravil: »Še zibal bom! Zibal! In vse je bilo tako lepo, kakor sanje same. In sedaj se smehljaj, pa se vzemita, če se moreta.«

Oče pa le hodi in hodi in prešeren smeh mu riše gubice krog oči. Nenadoma pa se ustavi in reče:

»Ne jokaj! Sem v oči mi poglej in modro odgovarjaj na moja vprašanja!«

Adela si otare solze in pogleda začuden.

Oče pa vprašuje:

»Ali sem star šestdeset let? Ali nisem?«

»Seveda si! Pa zakaj —?«

»Tiho! Ali sem bil kdaj star štirideset let?«

»Seveda si bil!«

»Vidiš, in zato, ker sem star šestdeset let in sem jih bil štirideset nekoč, bo tebi danes sodrug Miklavž doto dal.«

In oče udari z nogo ob tla, Adela pa vro vroče solze iz lic. In ko je njen jok

Schichtov

način pranja

je najboljši.

Namakaj z »ŽENSKO HVALO, izpiraj s SCHICHTOVIM MILOM

vemo. Morda se bo pa tudi o tem izjavil, no, v tem slučaju bomo vsaj vedeli, kako se pišejo oni šefi jugoslovanskih političnih strank, ki so po Koroščevem mnenju sposobni resno, pozitivno in pošteno delati. Kajti, ako misli na stare in poznane šefe naših strank, moramo povedati, da so ti šefi imeli doslej dovolj prilike, da pokažejo svojo sposobnost in resno voljo do dela — pa so se izkazali presneto slabo.

Dr. Ninčič bo demisioniral, tako pišejo naši dnevniki in to vsled diplomatske blamaže, ki mu jo je serviral njegov prijatelj Mussolini. Italijansko-albanska pogodba je namreč hudo razburila ves uradni in ne-uradni Belgrad in ker je že svet tak, da išče po vsakem neuspehu krivca, so se sedaj hudo lotili Ninčiča, ki da je vsega kriv, še bolj kriv, kot Mussolini sam. Ko je Ninčič predsedoval v Ženevi zasedanju Društva narodov, je bil velik in sposoben diplomat, sedaj, ko mu je stvar z Italijo spodrsnila, je pa za nič. Vse je na tem božjem svetu minljivo, tudi slava našega zunanjega ministra dr. Ninčiča.

Francozi se oborožujejo proti Italiji. Zdivjani povojni nacionalizem že spet pripravlja novo vojsko in izgleda, da čaka italijanske fašiste končna pogibelj le v novi vojski, ki jo z vso silo pripravljajo. Ob južni francoski meji so imeli pred kratkim velike manevre, ki se jih je udeležil tudi Mussolini in Francozi se upravičeno boje, da bodo te bande lepega dne prekoračile francosko ozemlje pri

najbolj bolesten, ko se usipajo njene solze, kakor cvetke za procesijo, takrat potegne oče bel papir iz omare in ga ji pomoli:

»Beri!«

In Adela bere:

»Ker ste sedaj doživeli dvajset let, Vas prosimo, da se zglasite jutri v pisarni zavarovalne zadrage, da Vam izplačamo Vašo vsoto.«

Adela omahne. »Kaj je to, oče?«

Oče pa izžari kakor plamen sredi noči in se zasmeje:

»Vidiš, za Miklavža sem se zavaroval pred dvajsetimi leti. Mraz je bil, pa mi pride neki agent, pa me pregovarja in pregovarja; tri leta si bila stara takrat. In mi pripoveduje, da se boš možila, da boš potrebovala doto — da pa jaz lahko preje umrem, ali pa tudi doživim oni čas — kratkomo: ujel me je, pa sem plačeval vsak dan. In glej, danes mi je poštni Francelj prinesel to pismo. Ha, ha, ha, Adela, ali vidiš!«

In Adela plane očetu krog vratu in še isti večer se je sodrug sv. Miklavž smehljaj, da mu je brada poskakovala. Kajti videl je tri srečne ljudi... Adela je slo-nela s svojo glavo na Ivanovih prsih in on ji je božal glavo lase in jih poljubljaj in govoril: »Ljuba Adela, zahvaliva se vendar sodrugu sv. Miklavžu za to dobro dejanje — in — in mislim, da bova tudi midva imela nekoč dete, ki bo potrebovalo doto... Adela! Zavarujeva se še midva!« In Adela pokima. Ivan pa jo poljubi na usta tako, da oče zatisne oči same sladkobe, sveti sodrug pa jo popiha v temno noč...

Nizzi in sedaj oborožujejo tudi oni. Že 14 dni zbirajo ob meji vojaštvo, municijo, tanke in topove in mirijo obenem razburjeno ljudstvo, da gre le za obrambo, v slučaju fašistovskih pustolovščin. Delavstvo lahko vidi, kaj je nacionalizem.

Grozen zločin. V Skoplju, v Srbiji je umoril žandarmerijski kapral iz ljubosumnosti svojo 14letno ženo in tri druge ljudi.

Internacionala žena. V soboto in nedeljo je v Bruslju zborovala internacionala žena. Na konferenci je bilo zastopanih 11 dežel in 30 delegatov. Našo internacionalo je zastopal s. Adler. Konferenca je sklepala o izvedbi sklepov marsejskega kongresa. Sprejet je bil statut glasom katerega se pridruži socialistični ženski komite kot posvetovalni organ naši curiški internacionali.

Velikanske demonstracije invalidov na Dunaju. V nedeljo so priredili dunajski invalidi velike demonstracije proti klerikalni vladi, ki jim name-rava skrajšati podpore. Klerikalci so nepopoljšljivi nasprotniki revnih ljudi.

Četrt milijona brezposelnih v Berlinu. Glasom zadnjih poročil je število brezposelnih zopet znatno naraslo. Razlika med našimi in nemškimi brezposelnimi je v tem, da dobe oni podporo, naši pa nič. Pri teh volitvah se bomo borili tudi za brezposelne.

Kaj si vse upajo. Italijanski fašisti terorizirajo sedaj že tudi češko vlado. Te dni je protestiral zastopnik fašistovskih banditov pri češkem zunanjem ministrstvu proti kritiki češkoslovaških socialdemokratskih poslancev v češkem parlamentu ob priliki proračunske razprave nad italijanskim fašizmom. Zunanji minister, ki bi bil moral ohollega fašista napoditi, je obljubil, da bo v bodoče preprečil na Češkem vsako napadanje italijanskih fašistov. Lepa vlada, ki so ji ljubši italijanski fašisti, nego lastni delavci.

4 in pol leta zopora radi širjenja letakov. V Gorici so bili obsojeni trije mladi komunisti radi širjenja komunističnih letakov na 4 in pol leta zopora.

Rumunska preganja tudi socialiste. Za nedeljo je bil sklican v Bukarešto kongres rumunske socialistične federacije. Vsled znanih homatij v rumunskih vladnih in dvornih krogih in vsled bojazni, da bi se tudi socialisti bavili na svojem kongresu s vprašanjem, kdo naj bo naslednik (!) bolnega rumunskega kralja, je rumunska siguranca (policija) kongres enostavno prepovedala. Stranka in strokovne organizacije so se pritožile vsled tega pri notranjem ministru in do-

segle, da se bo kongres vendarle vršil mesec dni pozneje in sicer izven Bukarešte.

Napad na nemško umetnost in kulturo je imenoval poslanec s. David v nemškem parlamentu zakon, ki so ga sprejeli za pobijanje takozvanega slabega čtiva.

45 let je bil v zaporu in je bil zopet obsojen. V Breslavi je bil na eno leto in 9 mesecev je bil obsojen 77letni stari, potem ko je šel pred petimi leti zapustil kaznilnico po 45 letih zapora.

Tržič je mesto. S 1. decembrom je bil proglašen Tržič na Kranjskem za mesto. Tržič šteje 2000 prebivalcev.

Trbovlje so postale trg. Istočasno s Tržičem so proglasili Trbovlje za trg. Trbovlje je največji trg v naši državi. Štejejo 20.000 prebivalcev in so poznane po svojih premožnostih in po svoji proletarski bedi.

Zagreb zida. Zagrebska občina je določila v svojem novem proračunu sredstva za 400 novih stanovanj. Tudi namerava podpirati zasebnike pri zidanju, kar mi socialisti ne odobravamo. Občina naj sama zida.

Za odpravo vizumov se je energično zavzela avstrijska vlada in upati je, da bo v kratkem tega neznoznega vidiranja potnih dokumentov vendar konec.

Posledice stavke v angleških premožnostih. Angleška stavka rudarjev se je občutila tudi v Avstriji in v Jugoslaviji. Glavni vzrok pomanjkanja premoga je očitno v celi srednji Evropi obstoječe pomanjkanje tovarnih vagonov. Vsled tega so inozemske železniške uprave prisiljene vporabiti pri prevažanju premoga v inozemstvo svoje vagonove, katerih pa ni vedno dosti na razpolago. Avstrija je pripravna pošiljati svoje vagonove v inozemstvo za prevoz za Avstrijo določenega premoga. Tudi Jugoslavija bo prisiljena enako storiti. Jugoslovanske železnice posedujejo v primeru z obratom premalo vagonov, pa še ti se sedaj vporabljajo za prevoz repe, zelja, krompirja in sadja, in deloma tudi za izvoz lastnega premoga. Vsled zime je izvoz premoga in koksa nekoliko večji. Da ne ostanejo vagoni nikdar neizrabljeni, je avstrijsko prometno ministrstvo odredilo, da je za nakladanje vagona dovoljenih samo 8 ur. Jugoslavija take odredbe dosedaj še ni izdala, dasi bi jo morala. Avstrija in Jugoslavija izvažata največ svojih pridelkov v Italijo, in bosta zato primorani zahtevati od Italije, da tudi ona pošlje svoje vagonove v Jugoslavijo in Avstrijo, da prevozijo nabavljeno blago v Italijo. — Avstrija je sicer že zaprosila Nemčijo, da jej le-ta posodi 200 vagonov, za prevoz premoga, in Nemčija je tej prošnji tudi ugodila. Jugoslavija bo prišla še v večjo stisko, ako se ne bo preskrbela še pravočasno z zadostnim številom vagonov. Ali ji pa bo kaka država v stiski pomagala, je zelo dvomljivo. Za to vprašanje bi morala vlada pokazati več zanimanja, pa kaj, ko se pri nas bolj zanimajo za to, kar pove Radić in kar ne pove Pašić.

Kaj pravite na to? Ako se pogledate v ogledalu in Vam začne Vaš obraz in lasje delati skrbi. Za pravo nego Vaše polti, Vašega obraza in Vaših rok ter za popolno nego las dobite dva preizkušena proizvoda. Poznavalci pravijo: od dobrega najboljši! I. Fellerjeva prava kavkaška Elsa pomada za obraz in kožo, čuva mladost in lepoto, ter je najmočnejša delovanja zoper pege, sojedce, nečisto polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masazo se odpravijo tudi gube z obraza. II. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje perhlij, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, krhke lase napravi mehke in voljne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa pomad že obenem z zavojnino in poštino za 38 D, ali samo proti vnaprejšnjemu denarju, ker je po povzetju poština za 10 Din višja. Naročila nasloviti: lekarnarji Eugen V. Fellerju v Stubici Donji, Elsa trg 202, Hrvatska.

Maribor.

Naša kandidatna lista za oblastne volitve v mestu Mariboru.

Kandidati:

Viktor Grčar, učitelj;
Krajnik Ivan, kotlar;
Favaj Ivan, profesor.

Namesniki:

Bahun Andrej, železničar;
Korban Ivan, mizar;
Dvoršak Franc, delavec.

Nacionalisti trgajo po gostilnah socialistične liste. O dogodku, ki razburja vso mariborsko delavsko javnost, smo dobili od očitvidca sledeče poročilo: V sredo 1. decembra so jugoslovanski fašisti v gostilni v Frankopanovi ulici raztrgali »Volksstimme« in dunajski »Erzähler«. Kaj jim je dalo povod k temu neolikanemu dejanju? Naravni človeški čut sigurno ne! Mogoče sedanja vzgoja in podivjanost? Za takšna dejanja so bolj odgovorni vzgojitelji teh razgrajskih fantalinov, nego tisti, ki so to izvršili. Gospoda, le posnemajte Mussolinijeve metode, a motite se, da boste s tem ovirali razširjenje socialistične misli v državi. Ne! nasprotno boste dosegli. Socialistična misel ima svoje tradicije in naša stranka svojo bodočnost. Mussolinijeve ideje so se rodile, ko je bil popoln solnčni mrk, zato tudi nimajo pogoja za življenje, ker je nacionalizem laž. Iz tega blata in teme, spraviš sedanjo mladino, zato bomo rabili še mnogo šole in še več učiteljev. Navzoči gost. — Gostilničarja pozivamo, da prijavi zadevo nemudoma policijski oblasti, da se privede te ljudi k zasluženju kazni.

Pri borzi dela v Mariboru dobijo delo: 1 elektromonter, starejša moč, samec, 1 kolar, 2 čevljarja, 1 pek, 1 kočijaž, 1 kuhar v kavarno, 2 vajenca trgovske stroke, 8 vajencev (čevljarke, mizarske, usnjarske, pekarske in natakarske obrti); 120 šivilj za perilo, 25 služkinj, 12 kuharic, 3 hotelske kuharice, 1 pletilka, 1 šteparica odej, 10 kmečkih dekel, 5 sobaric, 4 šteparice gornjih del čevljev, 3 vzgojiteljice, 2 varuški, 4 postrežnice.

Socialistična stranka za brezposelne.

Socialistični klub v mariborskem občinskem svetu je predlagal sledeče spremembe v pravilniku za brezposelne:

§ 4. naj se glasi:

Do podpore imajo pravico le delavoljni in delazmožni, ki so postali brezposelni, so v zadnjih dveh letih bili vsaj eno leto zaposleni v mestu Mariboru, in stanujejo v Mariboru ali v bližnji okolici (Studencih, Radvanju, Teznu, Pobrežju, Lajtersbergu, Krčevini in Kamnici) ter so brez lastnega premoženja in drugih dohodkov.

§ 5. točka 4 naj se glasi:

Onim, ki se branijo sprejeti od Borze dela v Mariboru nakazano jim delo.

§ 6. naj se glasi:

Podpora za brezposelne se izplačuje: V obrti ali industriji zaposlenim kvalificiranim ročnim in duševnim delojemalcem (kam);

a) vsem oženim z otroci ali brez otrok ter onim neozanimim, ki dokažejo, da preživljajo svoje, za delo nesposobne starše, brate in sestre, ki so brez lastnih dohodkov, se podpora izplačuje skozi vse leto.

b) vsem ostalim le v času med 1. novembrom in 31. marcem.

Priučene delavce (ke) z več kot 5 letno zaposlenostjo v isti stroki, je smatrati za kvalificirane, ostale za nekvalificirane.

§ 11. naj se glasi:

Podpora znaša za brezposelne delojemalce po 15.— Din, za delojemalce po 10.— Din na dan, in za vsakega nepreskrbljenega družinskega člana po 5.— Din na dan.

Podpora se izplačuje tedensko za nazaj.

Predlagane izpremembe stopijo v veljavo z dnem, ko jih občinski svet sprejme.

Jesenice.

Stavbena in gostilniška zadruga r. z. z o. z. Delavski dom 107 na Jesenicah (Sava) razpisuje mesto poslovođa gostilničarja. Kavcija za člana Din 10.000, za nečlana Din 25.000. Zadruga poseduje lastni gostilniški in kuhinjski inventar. Veliki prostori, lep velik vrt, najprometnejši kraj okolice. Pogoji na vpogled pri načelstvu zadruge. Interesenti, ki so po klicno posvečeni samo tej obrti, imajo prednost. Vloge je vložiti zaključno do 15. dec. 1926. Kavcijo se deloma sprejme po dogovoru tudi v vrednostnih papirjih. Stanovanje v hiši. Nadzorstvo in načelstvo.

Zagorje.

Naš zagorski dopisnik nam je poslal hvalevreden, potreben in obširen dopis, ki bi ga z vsem veseljem radi priobčili, da ne bdi nad nami tiskovni zakon, po katerem je urednik in delavski tisk izpostavljen večnim tiskovnim pravdom. Le eno, kar dela naš sosvet bomo zlasti podčrtali, ker je sklenil za bodoče leto znižati občinske doklade. In ta svoj sklep je oprt baje na slabo stanje Trboveljske premož. družbe. Če je tako, potem bo treba predlagati, da se sosvet odlikuje za svoje delo in potem takoj gre in napravi mesto izvoljenim ljudskim zastopnikom. Tudi poglavje o vzgoji naše mladine je veliko in zelo kričeče. Krajevni šolski svet bi moral nato bolj paziti, kako se v šoli naša deca vzgaja. Pretepanje mladine je nekulturno in ni prav nič vzgojno, narobe: s pretepanjem mladine se mladina še bolj izpridi. In če prizadeti tega ne vedo, naj gredo v šolo k svojim bolj pametnim avstrijskim, francoskim in angleškim kolegom, ki so že zdavnaj nadomestili pretepanje mladine z dobro vzgojo.

Litija.

Dne 14. nov. 1926 je priredil Rdeči križ v Litiji s sodelovanjem raznih društev zabavni večer z igro v prid Gorenjskim poplavlencem. Čisti dobiček v znesku 3483 Din 85 para se je poslal Velikemu županu v Ljubljano. Udeležencem in darovalcem, gospodičnam in gospem, kakor tudi vsem, ki so pripomogli do sijajnega uspeha — najiskrenejša zahvala. Upamo in želimo, da nas bodo tudi drugi kraji posnemali. — Za odbor: Habjan.

Mežica.

Vkljub vsem alarmantnim vestem kapitalističnih listov o razpustu občinskega in šolskega odbora v Mežici in o vzrokih, ki so baje povzročili ta razpust, je treba naglasiti, da še do danes ni bilo predloženo revizijsko poročilo, na katerega je oblast uprla ta razpust. Vse, kar se očita s. Möderndorferju, ni v ničemer dokazano. Zakaj tedaj odlašati oblast, da ne izpolni zakonitih formalnosti in ne imenuje krivcev? — Kdor pozna danes razpoloženje v Mežiški dolini, ve, kako zelo trpi oblast na ugledu ravno vsled tega, ker ona po izvršenem razpustu in po napovedanih razkritjih molči. Pri tem molku seveda ne more ostati. Če je bil pogum za razgnanje občinskega odbora in za teptanje občinske avtonomije tu, potem pričakujemo, da se tako početje primerno utemejlji. Naše stališče je znano: Če je

kdo kaj zakrivil, potem pred sodišče z njim, če pa ne, pa vrnite takoj zopet avtonomijo občini. V vseh slučajih branimo avtonomijo občine. Mežica je prevažen kraj na naši koroski meji, da bi tam vladali komisarji, kjer izkoriščajo naše delavce angleški, po »Jutru« toli hvalisani kapitalisti. — In še nekaj nam da misliti: Nenadna premestitev učitelja Möderndorferja iz Mežice v zapuščene Haloze. Zakaj ta premestitev v času, ko napovedana razkritja v občinskem gospodarstvu še vedno niso razčiščena? To je vendar jasno, da mu je na ta način vsak zagovor onemogočen. Saj je vendar v interesu stvari same, nuditi obdobjem priložnosti, da se branijo. Zakaj tedaj pri upravni oblasti druge metode, nego so običajne pri sodnijskem postopanju. Preko tega mi enostavno ne moremo! Z odkritim vezirjem! To je bilo vedno naše načelo; tembolj naj velja to za oblasti.

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od srede, dne 8. decembra do vključno petka, dne 10. decembra se predvaja: »Razbojnik od Bridge-orta« in sicer: 1. epoha pod naslovom: »Goreča hiša«. Senzacionalen, avanturistično kriminalen filmski slager v dveh epohah in 15. činih. V glavnih vlogah: Georg Larkin, Annie Luther in Ruth Diwier.

Šport.

Seja pripravljalega odbora Delavsko-kmetijske športne Zveze. Sklicujem sejo pripravlj. odbora za četrtek 9. dec. ob pol 8. uri zvečer v Delavskem domu v Ljubljani z sledečim dnevnim redom: 1. Vprašanje delavskega športnega lista; 2. Smernice našega bodočega dela; 3. Vprašanje sklicanja kongresa. Pozivljam vse odbornike in zastopnike del. športnih klubov, da se seje sigurno udeležijo. Alež.

Za tiskovni sklad »Del. Politike« smo prejeli iz Senova pri Rajhenburgu: Jože Rihter Din 10, Ivan Baraga 10, Andrej Polutnik 2, Janez Gubenski 2, Rudolf Strašek 2, Ivan Tovornik 2, Alojz Šrihar 5, Jože Potočnik 1, Finkovič Pavle 5, Ivan Šerbec 10, Haler Martin 10, Brence Rudolf 2, Petretič Ludovik 5. — Na celjskem shodu: Arnshek Fr. 3, Lašnik Karl 2, Filigan Karl 5, Božič Alojz 5, Kaušak Jurij 1, Šmerz Ivan 2, Filipič 5, Zaler Ivan 4, Leskošek Karl 2, Novak Ivan 4, Koren Franjo 10, Ivan Mlakar 5, Böhm Cyril 3, Potež Josip 4. — V Mariboru neimenovani 150, Skupaj 271 Din. Pri razprodaji »Del. Politike« v Prevaljah 3.25 Din preplačila.

OPOZORILO.

Sporočamo vsem našim cenjenim inserentom in naročnikom, da gg. J. Miklič in I. Sušnik nista upravičena sprejemati oglasov za naš list, kakor tudi nista bila nikoli pooblaščenca za inkasiranje računov. Prosimo vse, da nam morebitno zlorabo takoj javijo. Vse one pa, ki so izročili, bodisi denar ali kake druge vrednosti za našo upravo prosimo, da nam to sporoče.

Uprava »Delavske Politike«

Ljubljana, Poljanska cesta 12.
Maribor: poštni predal 22.

PRESELITEV.

Naznanjamo vsem našim cenj. inserentom in naročnikom v Ljubljani in okolici, da se je ljubljanska uprava našega lista preselila iz sedanjih prostorov v Zadrugnem domu, Žibertova ul. 326 na

Poljansko cesto 12.

Vsa pojasnila tikajoč se lista in drugo se dobi tam, istotako prosimo, da se dopise tikajoč se ljubljanske uprave, naslavlja na dotični naslov ali poštni predal 104.

Ljubljanska uprava
»Delavske Politike«

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV R. Z. Z O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5.

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

Zbirajte za tiskov. sklad!

NOVO RUČNO OLJE

Vielhaber & Böhm, pisarna Maribor, Tattenbachova u. 15.

toletne žetve, sveže pridelano, jamčeno pristno in čisto, dobavi po najnižjih dnevnih cenah tovarna olja

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v Stomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18.

Moderno in biglensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.